

DĒLA SEPARĀCIJAS STADIJAS NO MĀTES.

Date: 22 maijs, 2023 | **Author:** Kristīne Om Shanti

Dēla veiksmīgu separāciju, jeb veselīgu atdalīšanos no mātes pieaugušā vecumā ietekmē vairāki faktori. Pirmām kārtām, – mātes iekšējais psiholoģiskais briedums, psihiskā veselība, emocionālā gatavība pieņemt savu dēlu kā atsevišķu no sevis personību, kurai ir tiesības uz savu dzīvi un gatavību savu dēlu palaist vaļā fiziski, emocionāli un teritoriāli.

Otrkārt, – separāciju ietekmē paša dēla emocionālais briedums, iekšējā drošības sajūta, spēja sevi apzināties, kā atsevišķu no mātes personību, kuram ir tiesības uz savu dzīvi, drosmi paļauties uz sevi.

Tāpat separāciju mātes un dēla starpā ietekmē audzināšana.

Psiholoģijā iedala vairākas stadijas, kā notiek atdalīšanās no vecākiem, separācija veselīgā veidā:

Iesākumā bērns atrodas mātes miesās, tā ir totāla saplūšana ar savu māti un ne par kādu separāciju nevar būt pat runa.

Deviņu mēnešu laikā bērns izaug līdz tādiem apmēriem, ka mātes vēderā tam vairāk nav vietas un sākas dzemdību process. Lūk, bērns iedzīvo pirmo separāciju no savas mātes.

Bērns kļūst ķermeniski atdalīts, iegūst savu pirmās robežas – ķermeni, taču emocionāli un fiziski ir absolūti atkarīgs no savas mātes.

Dzemdību laikā bērns pieliek milzīgu piepūli, lai spētu piedzīvot fizisku piedzimšanu.

Tamdēļ arī pats dzemdību process lielā mērā ietekmē personību.

Augot bērns izjūt absolūtu vajadzību pēc mātes ieinteresētības, uzmanības, mīlestības, rūpēm.

Jā bērnībā bērns ir bijis atdalīts no savas mātes uz ilgāku laiku, piemēram, medicīnisku iemeslu dēļ, – tas jau ir pietiekams iemesls, lai vēlāk ietekmētu separācijas procesu, jo šķiršanās trauma paliek bērna apziņā, kā kaut kas, kas apraud viņa izdzīvošanu.

Grūtniecība, bērna dzimšanas process, audzināšana – tas viss atstāj ietekmi uz personības attīstību.

Tas, cik iekšēji un ārēji brīvs, piepildīts ar personīgo resursu un enerģiju būs cilvēks, noteiks tas, cik veiksmīgi pabeigta būs separācijas gaita.

Ir mātes, kuras jau iesākumā, kopš paša bērna dzimšanas audzina savu dēlu tā, lai viņš vienmēr paliek maziņš, tuvumā un pēc iespējas ilgāk nekļūst patstāvīgs.

Veiksmīgā gadījumā separācija jeb atdalīšanās starp māti un dēlu un pāriešana, divu pieaugušu personību stadijā tiek pabeigta 18-20 gadiem. Taču tā var nenotikt vispār.

SEPARĀCIJAS STADIJAS:

1. Simbioze

Kamēr bērns ir maziņš, viņš skatās uz savu māti, kā uz savu pirmo Dievu šai pasaulē. Kas ir normāli un dabīgi, jo bērns intuitīvi saprot, ka viņš pilnībā ir atkarīgs no savas mātes, lai elementāri būtu paēdis, pasargāts, samīļots, nomierināts. Mātes attālināšanās kaut uz mirkli bērnam asociējas ar draudiem un iespējamo bojāeju, jo bērns pirmos dzīves gadus bērns ir pilnībā atkarīgs no savu vecāku aprūpes.

Taču, ja “bērnā” ir jau pāri 30 gadiem un viņš vēl joprojām skatās uz savu māti, kā uz nenasniedzamu Dievu un izjūt bailes attālinās, tad no vecākiem, tas ir tāds kā iekavējies maza bērna skatiens. Visticamāk, ka fiziski dēls savu māti augumā jau sen ir pāraudzis, taču emocionāli savas mātes priekšā jūtas maziņš, maziņš, nevarīgs vai tāds, kurš nedrīkst gribēt būt patstāvīgs.

Ja vīrietis komunicējot savu partneri, sievieti skatās uz viņu no “apakšas”, izjūt bijību, bailes, nespēj iebilst, izvēlas būt atkarīgs, pakļāvīgs, izdabājošs – tas spilgti atspoguļo, ka viņš ir iesprūdis simbiozes stadijā ar savu māti un nespēj “pārgriezt nabassaiti”..

Šajā stadijā iekavējies vīrietis parasti arī netaisās separēties vai atdalīties no mātes. Viņš ir atradis sev ērtu infantila, paklausīga, bezpalīdzīga un vāja vīrieša tēlu. Un, visticamāk, ir atradis arī tādu sievieti, kurai var cieši pieklāties un var pastāvēt atkarīgās attiecībās.

Šāds vīrietis ir labs dēls, klausā māti, atrodas ciešā emocionālā saiknē, klausā, respektē un neiebilst.

Šajā gadījumā vīrietis visu atbildību par sevi, savu dzīvi, lēmumiem ieliek sievietes vai mātes rokās. Tas ir vīrietis, kurš nav izaudzējis sevī savu vīrišķo daļu un nebalstās pats uz sevi. Viņš sagaida atbalstu, iedrošinājumu, uzslavas, komplimentus no mātes, sievietes, jo tā ir viņam vienīgā pazīstamā realitāte. Viņš nav spējīgs būt pastāvīgs, būt līderis, pieņemt lēmumus un nest par tiem atbildību.

Tas ir pieaudzis bērns, kurš lūdz pret sevi atbilstoši izturēties – žēlot, balstīt, saudzēt un lolot. Viņam raksturīgi apvainoties, nerisināt konfliktus, būt bērnišķīgam, kaprīzam. Var būt bezatbildīgs, jo visu vienmēr ir risinājusi un kārtojusi viņa vietā māte.

Šī tipa vīrietim ir raksturīgas dažādas atkarības, piemēram, datorspēles, sports, alkohols utt. Par cik nav izaudzis līdz atbildībai, var būt paviršs, nekārtīgs, aizmāršīgs, – kā jau mazs bērns. Uz viņu nevar paļauties, jo viņš nav pats savas dzīves saimnieks.

2. PUER

Latīņu valodā puer aeternus, tulkojumā nozīmē “mūžīgais jauniešs”.

Junga psiholoģijā termins aeternus tiek izmantots noteikta vīrieša tipa raksturojumam: brīnišķīgs, pievilcīgs, radošs, aizrauts ar saviem sapņiem un fantāzijām.

Šie vīrieši saglabā pusaudža domāšanu un dzīves uztveri arī esot jau zolīdā vecumā. Kā likums, viņi ir azartiski, aktīvi, atvērti, pilni enerģijas, taču tāpat arī izstāro iekšēju emocionālo tukšumu, skumjas, vientulību un tādu kā nenopietnību.

Viņi teicami ir iemācījušies patikt cilvēkiem, izklaidēt cilvēkus ar savu radošo personību un sasniegumiem, atstāt iespaidu ar savu brīvo garu, visatļautību un drosmi. Taču vairāk par ārējo spozmi šie vīrieši nav tikuši.

Iekšēji tas ir pusaudzis, kurš nav spējīgi būvēt dziļas, emocionāli tuvas un noturīgas attiecības, būt atbildīgs un noturīgs savos lēmumos. Viņā ir daudz revolūcijas, kura var iesākumā šķist ļoti aizraujoša, taču šāda dzīves filozofija neder, lai izveidotu ģimeni vai nopietnas biznesa saistības.

Tātad, – tie ir vīrieši ar pusaudža psiholoģiju.

Kā tas izpaužas attiecībās ar sievietēm?

Tāds vīrietis, neatkarīgi no sava bioloģiskā vecuma, nekad nav vēl pietiekami izbaudījis savu brīvību, izklaidējies, izballējies. Viņš nespēj būt uzticams, uzticīgs, jo nav iekšējā psiholoģiskā brieduma, nav izkristalizējušās dzīves vērtības. Viņš nespēj uzņemties atbildību ne par sevi, ne kādu citu, kur nu vēl pieņemt nopietnus atbildīgus lēmumus. Līdz ar to, viņš izvairās no stabilām attiecībām vai uztver attiecības kā spēli.

Šāds vīrietis prot ņemt, taču pretim dot no sevis vēl neprot un nav gatavs.

Jebkura sieviete un attiecības priekš šāda vīrieša ir rotaļa, viņš vēl nav nobriedis kam vairāk. Viņš var būt neuzticīgs, aiziet, pazust un tik pat pēkšņi uzrasti it kā nekas nebūtu noticis.

Tāda nepastāvība, vieglprātība ir raksturīga vīriešiem, kuriem separācija no mātes ir iesprūduši otrā stadijā.

Šī vīrieša iekšējais bioloģiskais vecums atbilst bērna vecumam, kurš vēl tikai iepazīst un pēta pasauli, taču kuram vēljoņām vajag ik pa mirklim atgriezties drošā vidē, "mammās azotē".

Pieaugušam vīrietim, kurš nav izgājis šo atdalīšanās stadiju, nav iekšēja spēka pastāvēt par sevi, savu viedokli, nospraust robežas, būt pastāvīgam. Viņš dzīvo kā šūpoles, – kur tās aizšūpojas, tur arī viņš pabūs.

Vīriešu-sieviešu attiecībās šāda attieksme rada nesapratni, konfliktus, domstarpības, strīdus dēļ viņa nenopietnās attieksmes un nesapratnes, ko viņš vispār vēlas.

Šie vīrieši ir iekšēji aizvainoti uz savu māti par to, ka nespēj nostāvēt pretim savas mātes varai pār sevi. Viņš ir apvainojies pats uz sevi par savu bezspēcību un reizē arī bailēm atdalīties, bet projicē šo savu aizvainojumu un slēpto agresiju pret savu māti un apkārtējiem cilvēkiem. Vīrietis šo agresiju un aizvainojumu var izpaust caur savu partneri, kaut patiesais adresāts ir viņa māte.

3. TIEŠĀ KONFRONTĀCIJA

Šis periods iestājas tad, kad zēns ir skaidri sapratis, ka ārējā pasaule ir daudz plašāka par mātes klēpi un, ka tā ir daudz interesantāka un aizraujošāka, kā tikai dzīve mātes azotē. Viņš ir gatavs sākt mijiedarboties ar ār pasauli bez mātes starpniecības, pārbaudīt un izaicināt pats sevi plašajā pasaulē, iepazīt pasauli caur sevi.

Lai uzdrošinātos iekarot pasauli, lai uzdrošinātos pārkāpt mātes ietekmi un mātes ietekmes teritoriju, pusaudzim ir jānonāk tiešā konfrontācijā ar savu māti. Viņam ir jāsāk apšaubīt savas mātes autoritāte, jāpārstāj uzlūkot māti, kā vienīgo iespējamo autoritāti savā dzīvē, jāierauga, ka ne uz visiem mātes lēmumiem viņš grib paļauties, ka ir lēmumi, kuros var sākt paļauties uz sevi, savu gribēšanu, negribēšanu.

Tas ir laiks, kad parasti ģimenēs saasinās bērnu-vecāku savstarpējie konflikti. Tie kļūst bieži un neparedzami tāpēc, ka šajā etapā notiek mātes noniecināšana, mātes ietekmes samazināšana līdz minimumam savā dzīvē.

Psiholoģiski nav iespējams atdalīties no objekta, kurš saglabā sevī visaugstāko vērtību un varu.

Mātes ietekmes samazināšana var notikt caur strīdiem, iebilšanu, caur viņas apvainošanu, necienīgu uzvedību, neklausīšanu, ignorēšanu. Tas, diemžēl, ir dabīgs bērnu attīstības process, no kura pieaugušajiem nevajadzētu baidīties.

Vīrietis, kurš ir iesprūdis šajā separācijas stadijā, ir palicis konfrontācijā, cīņas pozīcijā ar savu māti. Viņš analogiski izturēsies arī pret savu sievieti – pazemos viņu, ignorēs, konfliktēs, nerespektēs, būs agresīvs.

Šajā separācijas stāvoklī atrodies vīrietis nespēj būt emocionāli stabils attiecībās, būt nosvērts. Viņš nespēj adekvāti uztvert savu partneri.

Viņš vēljoņām ir iesprūdis stadijā, kurā aktīvi cenšas samazināt savas mātes ietekmi uz savu dzīvi un nav ar to tīcis galā. Tieši tāpat viņš izturēsies pret savu sievieti, skatīsies uz viņu "no augšas". Tā ir necienīga un sievietes pašvērtības noniecināšanas.

Kamēr vīrietis neierauga, ka ir iesprūdis šajā separācijas stadijā, viņš redzēs problēmas tikai sievietē un turpinās ar viņu cīnīties, pierādīt savu neatkarību, tieksmi uz brīvību.

4. BEIDZOT!

Šajā stadijā vīrietis jau ir iekšēji nobriedis, pieaudzis, ir noformējusies neatkarīga personība. Vīrietis ir ticis galā ar separāciju, ir ieguvis iekšēju patstāvību.

Vīrietī parādās cieņa pret sievieti, viņš prot redzēt un cienīt sievietes vajadzības, intereses, atzīt viņas vērtību un spēj respektēt viņas sajūtu pasauli.

Šeit var teikt, ka vīrietis jau ir absolūti autonomš, atdalījies no savas mātes, separācija ir izieta pilnībā.

Māte jau tiek uztverta kā sieviete, kura viņu ir dzemdējusi, kā īpaša sieviete, pret kuru izjūt pateicību un cieņu. Nepastāv ne iekšēja konflikta ar savu māti, ne iekšēja cīņa, ne velme ielīst mātei klēpī un paslēpties no lielās, draudīgās, neparedzamās dzīves.

Tāds vīrietis ir gatavs būvēt patiesas, emocionāli tuvas attiecības. Viņš nebaidās no atbildības.

Diemžēl, ne katrs vīrietis sasniedz pilnīgu separāciju. Tas vienmēr atspoguļojas partnerattiecībās.

Par to šodien liecina lielais šķiršanās skaits, ka attiecības būvē divi vēl nenobrieduši cilvēki, kuri ir iesprūduši kādā no separācijas posmiem. Tādi cilvēki partnerattiecībās caur savu partneri vēljoprojām turpina cīņu vai kārtu attiecības ar savu māti.

Separācija nenotiek arī tamdēļ, ka lielu daļu jaunos vīriešus uzaudzina mātes vienas pašas un puišiem augot nav blakus vīrieša tēls, no kura iedvesmoties un kam līdzināties, no kura ņemt piemēru, ko nozīmē paust sevi vīrišķīgi.

Pēckara laiks lika pilnīgi citādākai kļūt arī pašai sievietei, paņemot lielu daļu līderības uz saviem pleciem. Toreiz piedzīvotās bailes sievietes nodeva vēl daudzās paaudzēs savām meitām. Tās, protams, būtiski ietekmēja to, kā sieviete audzināja savus bērnus.

Visu varošas sievietes uzvedība padara jaunos vīriešus atkarīgus, infantīlus un bezatbildīgus. Vīrietis jau no mazotnes apgūst, ka sieviete ir tā, kas visu sakārto, kontrolē un vēlas, lai visi viņai pakļaujas. Jo tā sievietei ir drošāk, tā viņa tic, ka ar visu ir tikusi galā.

Tāpat arī sievietes kompleksi, zemā vai ievainotā pašapziņa dara savu.

Tieksme uz hiperaprūpi vai pārlietā tieksme kontrolēt nedod iespēju dēlam augot attīstīt sevī pastāvību, atbildību, spēku, drosmi, pašpalāvības sajūtu.

Nereti pieauguši vīrieši baidās no savām mātēm, jo māte vienmēr ir bijusi ar lielu varu ģimenē, māte ir bijusi kontrolējoša, saspringta, nervoza un bērns jau no mazām dienām ir iemācījies baidīties no mātes soda vai vainas sajūtas, ar kuru māte manipulē aiz bezpalīdzības.

Pieaudzis dēls automātiski un ļoti neapzināti turpina pakļauties savai mātei, ja iekšēji nav spējis izkļūt no varas, kuru aktīvi cenšas noturēt māte savās rokās pār sava dēla dzīvi, pār viņa izvēlēm, nodarbēm, arī attiecībām. Tās ir mātes, kuras vairs neprot un negrib dzīvot savu dzīvi, laist vaļā savus pieaugušos bērnus. Jo nereti bērni ir vienīgais veids, kā māte jūtas vērtīga, vajadzīga, svarīga un aizver savu vientulību. Tamdēļ nereti aiz bailēm izjust savas dzīves bezjēdzību, mazvērtību, vientulību māte dara visu, lai savu dēlu noturētu sev blakus, padarītu atkarīgu no sevis – teritoriāli, emocionāli, finansiāli un noturētu varu pār dēlu.

Pieauguša vīrieša uzdevums ir pastāvīgi vai ar speciālista palīdzību iziet veiksmīgi separāciju. Tas spēlē

būtisku lomu dēla attiecību veidošanas procesā un personīgā dzīvē kopumā.

Nepabeigta separācija būtiski ietekmē jebkāda veida attīstību, – finansiālo, radošo, pašrealizāciju. Nepabeigta vai daļēji pabeigta separācija atspoguļojas cilvēka personībā, viņa prasmē būvēt komunikāciju, izvirzīt mērķus, sasniegt tos, spējā pieņemt lēmumus, nest par tiem atbildību.

Pabeigta separācija ir līdzvērtīga personības piedzimšanai.